

ETİK/FELSEFE: İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

Sınıf Düzeyi / Yaş9-10 /15-16y

Worldviews tarafından paylaşılan [İklim Değişikliği-Aybıçe Tosun & Ayşe Yorulmaz] © 2023 CC BY-SA 4.0 lisansı ile lisanslıdır. Bu lisansın bir kopyasını görüntülemek için <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/> adresini ziyaret edin. İstisnalar: Notlara veya resim kredilerine bakın; tasarımlar, logolar ve simgeler ücretsiz/cc lisansı altında değildir.

www.sharing-worldviews.com

İçerik

Yazar(lar):	2
Yetkinlikler/Öğrenim Çıktıları	2
Sınıf Düzeyi/Yaş	2
Süre	2
Hazırlık	3
Adım-Adım Açıklama	3
Öğretmenler için İpuçları	4
Materyaller	5
M1: Tanım Kartları (UNDP 2023)	5
M2. Temel İlkeler Kartı:	11
M3. Kılavuz	12
Kaynakça	13

**Etik/Felsefe Eğitimi:
İklim Değişikliği**

Yazar(lar):

	Felsefe/Etik Ders Planı	Aybıçe TOSUN , Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Ayşe YORULMAZ , Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
---	------------------------------------	---

Yetkinlikler/Öğrenim Çıktıları

1. Küresel iklim krizi hakkında farkındalık yaratmak
2. İklim krizinin sebeplerini analiz etmek
3. İklim krizinin çözümü için fikirler üretmek
4. Küresel iklim krizine kendi dünya görüşünden cevaplar aramak

Sınıf Düzeyi/Yaş

9-10 /15-16 y

Süre

90 + 90 dakika

Hazırlık

- Tanım kartlarını, bilgi kartlarını ve çalışma kağıtlarını kopyalayıp sınıfa getirin.
- Öğrencilere çevrimiçi arama için araçlar sağlayın (dizüstü bilgisayarlar, tabletler vb.).
- Araştırma için kaynaklar sağlayın; sözlükler, kitaplar vb.
- Sınıfı grup çalışmalarına uygun şekilde hazırlayın.

Adım-Adım Açıklama

Bu ders ünitesi iki ayrı oturumdan oluşmaktadır; ilk oturum öğrencilerin küresel iklim krizi hakkındaki bilgilerini artırmayı, ikinci oturum ise öğrencilerin kendi dünya görüşlerine dayanarak küresel iklim krizine yanıt bulmalarını desteklemeyi amaçlamaktadır.

Birinci Oturum

- Öğrencileri 6 gruba ayırın.
- Öğrencilerden iklim değişikliği ile ilgili YouTube videosunu izlemelerini isteyin: <https://www.youtube.com/watch?v=myZAvqqp9Jc>
- Her gruptan iklim değişikliği ile ilgili bir kilit noktayı yazmalarını ve bu noktayı neden önemli bulduklarını açıklamalarını isteyin.
- İklim farkındalığı ile ilgili anahtar kelimelerin tanımlarını içeren tanım kartlarını (M1) her gruba dağıtın:
 - 1. grup: Küresel Isınma vs İklim Değişikliği, Hava Durumu vs İklim
 - 2. grup: İklim Krizi, Kritik Eşik
 - 3. Grup: Karbon Ayak İzi, Karbon Yutağı
 - 4. grup: Döngüsel Ekonomi, İklim Adaleti
 - 5. grup: Yeşil İşler, Dayanıklılık
 - 6. grup: Doğa Temelli Çözümler, Yerli Bilgi
- Öğrencilerden gruplarına verilen tanım kartlarına dayanarak kelimelerin tanımlarını açıklayan posterler hazırlamalarını isteyin.
- Öğrencileri sunumlarını yapmaları için teşvik edin ve posterleri duvara asmalarını isteyin.
- Aşağıdaki sorularla iklim krizi hakkında bir tartışma başlatın:
 - İnsan faaliyetleri iklim değişikliğine nasıl katkıda bulunuyor?
 - Çevrenizde iklim değişikliğini nasıl gözlemliyorsunuz?
 - İklim değişikliği hava durumunu, ormanları, vahşi yaşamı vb. nasıl etkiliyor?
 - İklim krizi konusunda ne yapmalıyız?
 - Genç nesiller iklim değişikliği çözümlerine nasıl katkıda bulunur?

İkinci Oturum

- Öğrencileri 4 gruba ayırın.
- Gruplara felsefe/etikte doğa ile ilişkinin temel ilkeleri hakkında bilgi kartını dağıtın. (M2)
- Öğrencilerden ilkeler hakkındaki bilgileri okumalarını isteyin.
- Öğrencileri, üzerinde çalışmak üzere kendi grupları için bir ilke seçmeye yönlendirin.
- Her gruba 'Kılavuz' çalışma kağıdını verin ve grup etkinliğinde doldurmalarını isteyin. (M3)
- Öğrencilere ilkeler üzerinde çalışmalarını için çeşitli kaynaklar sağlayın; sözlükler, kitaplar, çevrimiçi kaynaklar vb.
- Öğrencileri kendi kılavuzlarını grubun geri kalanıyla paylaşmaları için teşvik edin.
- Tüm yönergeleri bir araya getirin ve duvara asın.

Öğretmenler için İpuçları

- Öğrencilere karşılaşma günü için bir poster/PPT hazırlamak üzere tüm yönergeleri kullanmalarını hatırlatın.
- Öğrencilere grup çalışmalarında ve sunumlarında yardımcı olun.
- Sunumlardan sonra mutlaka geri bildirim verin.

Materyaller

M1: Tanım Kartları (UNDP 2023)

“Global warming vs. Climate change

/ˈɡləʊbl ˈwɔːmɪŋ/ noun

1

“Küresel ısınma ve İklim değişikliği

/ˈsɪm/ /ˈsɪm/

Küresel ısınma, atmosferdeki sera gazlarının konsantrasyonu arttığında yeryüzünün ortalama yüzey sıcaklığında meydana gelen artışı ifade eder. Bu gazlar daha fazla güneş radyasyonu emer ve daha fazla ısıyı hapsederek gezegenin daha da ısınmasına neden olur. Fosil yakıtların yanması, ormanların tahribatı ve hayvancılık, sera gazlarına sebep olan ve küresel ısınmaya katkıda bulunan bazı insan faaliyetleridir.

İklim değişikliği, atmosferi, okyanusu ve karayı ısıtan Dünya'nın iklimindeki uzun vadeli değişiklikleri ifade eder. İklim değişikliği, yaşamı ve biyolojik çeşitliliği destekleyen ekosistemlerin dengesini ve sağlığını etkiliyor. Ayrıca daha yoğun ve/veya sık kasırgalar, seller, sıcak hava dalgaları ve kuraklıklar gibi daha aşırı hava olaylarına neden oluyor. Okyanusların ısınması, buzulların erimesi ve buz tabakalarının kaybolması ise deniz seviyesinin yükselmesine ve kıyı erozyonuna yol açıyor.

“Weather vs. Climate

/'kwaɪmə/ noun /'wedə(r)/ noun

2

“Hava durumu ve İklim

/ˈsɪm/

/ˈsɪm/

Hava durumu, sıcaklık, nem, yağış, bulutluluk, rüzgar ve görüş mesafesi dahil olmak üzere belirli bir yerdeki belirli bir zamana dair atmosferik koşulları ifade eder. Hava koşulları tek başına gerçekleşmez ve dalgalanma etkisi vardır. Bir bölgedeki hava durumu eninde sonunda yüzlerce veya binlerce kilometre ötedeki hava durumunu etkiler.

İklim, iklim sisteminin genel durumunu temsil eden, genellikle 30 veya daha fazla yıl gibi uzun bir süre boyunca belirli bir alandaki hava durumu örüntülerinin ortalamasıdır.

Sanayi çağındaki ve özellikle son yüzyıldaki insan faaliyetleri, zararlı sera gazlarının salımı yoluyla gezegenimizin iklimini önemli ölçüde değiştiriyor.

“ Climate crisis

/ˈklaɪmət kraɪsɪs/ noun

3

“ İklim krizi

/isim/

İklim krizi, aşırı hava koşulları ve iklim tehlikeleri, okyanus asitlenmesi ve deniz seviyesinin yükselmesi, biyolojik çeşitlilik kaybı, gıda ve su güvensizliği, sağlık riskleri, ekonomik bozulma, yerinden edilme ve hatta şiddetli çatışmalar dahil olmak üzere gezegenin ikliminde meydana gelen değişikliklerin neden olduğu veya neden olabileceği ciddi sorunları ifade eder.

“ Tipping point

/ˈtɪpɪŋ pɔɪnt/ noun

4

“ Kritik eşik

/isim/

Kritik eşik, iklim değişikliğinin neden olduğu belirli değişikliklerin geri döndürülemez hale geldiği bir eşiktir. Bu değişiklikler, gezegenimizin geleceği üzerinde çok ciddi sonuçları olan ani ve tehlikeli etkilere yol açabilir.

Bilim insanları ormanların ve mercanların yok olması, donmuş toprakların ve buzulların erimesi, derin okyanusların ısınması ve asitlenmesi gibi endişe verici sorunları çoktan tespit ettiler, ancak daha fazla araştırmaya ihtiyaç var.

“ Carbon footprint

/dʒʌst træn'zɪfn/ noun

5

“ Karbon ayak izi

/sɪm/

Karbon ayak izi, belirli bir birey, kurum, ürün veya faaliyet tarafından atmosfere salınan sera gazı emisyonlarının ölçüsünü ifade eder. Daha büyük karbon ayak izi, daha fazla karbondioksit ve metan emisyonu ve bu nedenle iklim krizine daha büyük katkı demektir.

Bir birey veya kurumun karbon ayak izinin ölçülmesi, hem enerji üretimi, ısınma, ve kara ve hava seyahati için fosil yakıtların yakılmasından kaynaklanan doğrudan emisyonlara hem de tükettikleri tüm gıda, mal ve hizmetlerin üretimi ve bertarafından kaynaklanan dolaylı emisyonlara bakmayı içerir.

Karbon ayak izi, güneş ve rüzgar gibi düşük karbonlu enerji kaynaklarına geçiş; enerji verimliliğini artırma; sanayi politikalarını ve düzenlemelerini güçlendirme; satın alma ve seyahat alışkanlıklarını değiştirme; et tüketimi ve gıda atıklarını azaltma yoluyla azaltılabilir.

“ Carbon sink

/kɑ:'bən sɪŋk/ noun

6

“ Karbon yutağı

/sɪm/

Karbon yutağı, atmosfere saldığı karbondan daha fazlasını absorbe edebilen her şeydir. Ormanlar, sulak alanlar, okyanuslar ve toprak dünyanın en büyük karbon yutaklarıdır.

Günümüzde fosil yakıtların yakılması ve ormansızlaşma gibi insan faaliyetleri, Dünya'nın doğal karbon yutaklarının absorbe edebileceğinden daha fazla karbonun atmosfere salınmasına neden olarak küresel ısınma ve iklim değişikliğine yol açıyor. Bu nedenle, karbon yutaklarının korunması ve genişletilmesi, iklim değişikliğiyle mücadele ve iklimin istikrara kavuşturulması için kilit bir stratejidir.

“
Circular economy
/s3:kjələ(r) i'konəmi/ noun

7

“
Döngüsel ekonomi
/isim/

Şu anda, mevcut insan tüketim seviyelerini sürdürmek için yeryüzünün doğal kaynaklarının mevcut miktarından daha fazlasını kullanıyoruz. Tahminler, şimdiki gibi devam ederse, neredeyse üç gezegene eşdeğer doğal kaynağa ihtiyaç duyacağımızı gösteriyor.

Döngüsel bir ekonomiye sahip olmak, ekonomik sistemlerin, malzemelerin veya ürünlerin yeniden kullanımına ve yenilenmesine dayanması, ve üretim ve tüketimin atıkları azaltan ve yeniden kullanan sürdürülebilir veya çevre dostu bir şekilde yapılmasını sağlamak anlamına gelir.

Döngüsel ekonomi yaklaşımları, ülkelerin daha dirençli ve daha düşük karbonlu ekonomilere geçişlerini hızlandırmalarına yardımcı olabilir ve yeni yeşil istihdam alanları yaratabilir.

“
Climate justice
/klamət 'dʒəstıs/ noun

8

“
İklim adaleti
/isim/

İklim adaleti, iklim değişikliğine ilişkin karar ve eylemlerin merkezine hakkaniyet ve insan haklarını koymak demektir.

İklim adaletinin önemli bir yönü, iklim krizi bakımından ülkelerin taşıdığı eşit olmayan tarihsel sorumluluğa ilişkindir. Bu kavrama göre, en çok sera gazı emisyonu salan faaliyetlerden zengin olan ülkeler, sektörler ve şirketlerin, başta en kırılgan durumda olan ve genellikle krize en az katkıda bulunanlar olmak üzere, etkilenen ülke ve topluluklar üzerindeki iklim değişikliği etkilerinin azaltılmasına yardım etme sorumluluğu vardır.

Aynı ülke sınırları içinde dahi ırk, etnik köken, toplumsal cinsiyet ve sosyo-ekonomik statüye dayalı yapısal eşitsizlikler nedeniyle, iklim değişikliğini ele alma sorumluluklarının adil biçimde paylaşılması, krize en çok katkıda bulunanların ve krizden en çok yararlananların en büyük sorumluluğa sahip olması gerekiyor.

İklim adaletinin diğer bir yönü de, nesiller arası adalettir. Bugünün çocukları ve gençleri, iklim krizine önemli bir katkıda bulunmadı, ancak iklim değişikliğinin etkilerinin tüm ağırlığını yaşamlarının ileri aşamalarında hissedecekler. Önceki nesillerin kararları nedeniyle bugünün çocukları ve gençlerinin insan hakları tehlikeye girdiği için, onlar, tüm iklim karar ve eylemlerinde merkezi role sahip olmalı.

“ Green jobs

/gri:n dʒɒb/ noun

9

“ Yeşil işler

/isim/

Yeşil işler, çevrenin korunması ve eski haline getirilmesi, ve iklim değişikliğinin ele alınmasına katkıda bulunan insana yakışır işlerdir. Yeşil işler, hem yenilenebilir enerji gibi yeşil ürünler ve hizmetlerin üretilmesinde hem de geri dönüştürme gibi çevre dostu süreçlerde yer alabilir. Yeşil işler, enerji ve hammadde verimliliğinin artırılması, sera gazı emisyonlarının sınırlandırılması, atık ve kirlenmenin en aza indirgenmesi, ve ekosistemlerin korunması ve iyileştirilmesine katkıda bulunur ve iklim değişikliğinin etkilerine uyum sağlamayı destekler.

Yeşil işler piyasası büyüdükçe, ülkeler, işgücünün yeşil işleri başarıyla yürütmek için gereken özel eğitim ve becerilerle donanmasını sağlamalıdır. Bunu başarmak için gençleri geleceğin yeşil işleri için eğitmeye ve karbon-yoğun sektörlerde işlerini kaybeden işçileri yeniden eğitmeye yatırım yapılabilir. Özellikle ikincisi, ülkelerin kimseyi geride bırakmadan adil dönüşümü gerçekleştirme hedefine ulaşmada kilit rol oynar.

“ Resilience

/riːzliəns/ noun

10

“ Direncillik

/isim/

Direncillik, bir topluluğun veya çevrenin tehlikeli iklim olaylarını öngörme ve yönetme ve bu olayların ardından gelen şoklardan sonra, toplumsal refaha, ekonomik faaliyete ve çevreye en az zarar verecek bir biçimde, toparlanma ve dönüşüm kapasitesidir.

Bir toplumda direncillliği artırmanın örnekleri arasında uzun vadeli planlama, erken uyarı sistemleri, yeni beceriler için eğitim, hane halkı gelir kaynaklarının çeşitlendirilmesi, doğa temelli çözümlerin güçlendirilmesi ve etkin toplumsal tepki ve toparlanma kapasitelerinin oluşturulması yer alıyor.

“ Nature-based solutions

/ˈneɪtʃə(r) beɪst səˈluːʃns/ noun

11

“ Doğa temelli çözümler

/sɪm/

Doğa temelli çözümler, ekosistemleri iyileştirmek, biyolojik çeşitliliği korumak ve sürdürülebilir geçim kaynaklarını mümkün kılmak için doğal sistemleri ve süreçleri kullanarak iklim değişikliğine uyumu ve sera gazı emisyonu azaltımını destekler. Bunlar, ekosistemlere ve biyolojik çeşitliliğe öncelik veren ve yerel toplulukların tam katılımı ve rızası ile tasarlanan ve uygulanan eylemlerdir.

Örnekler arasında yeşil çatılar, kentsel parklar ve bahçeler, sulak alanların, savanların ve diğer ekosistemlerin iyileştirilmesi, mangrov ormanlarının korunması veya onarıcı tarım uygulamalarına geçiş sayılabilir.

Biliyor muydunuz? Doğa temelli çözümler, insanlar ve doğa için bir kazan-kazan olarak görülmektedir. Gezegeni korurken aynı zamanda istihdam yaratabilir, yeni ve daha dirençli geçim kaynakları sağlayabilir ve geliri artırabilirler.

“ Indigenous knowledge

/ɪnˈdɪdʒənəs ˈnɒlɪdʒ/ noun

12

“ Yerli halkların bilgi birikimi

/sɪm/

Yerli halkların yaşam biçimleri, doğası itibarıyla düşük karbonludur ve insanlar ile doğa arasındaki dengeyi vurgular. Yerli halkların geleneksel uygulamalarının çevre üzerindeki etkisi azdır, bu uygulamalar çevreye duyarlıdır ve kendi kendini sürdürebilen ekosistemleri destekler.

Yerli halklar, iklim değişikliğini ilk fark eden gruplar arasında ve onların bilgi birikimi ve uygulamaları iklim değişikliği karşısında yolumuzu bulmamıza ve etkilerine uyum sağlamamıza yardımcı oluyor. **Yerli halkların bilgi birikimi** nesilden nesile aktarılır ve toplum temellidir, değişikliğin etkilerini azaltma, uyumu iyileştirme ve dirençliliği artırmaya yönelik anlamlı çözümler için büyük bir kaynak oluşturur. Ayrıca, iklim değişikliği senaryolarını değerlendirmede kritik önem taşıyan belirli havza bilgileri ile bilimsel verileri tamamlayabilir.

Yerli halklar, gezegenimizde kalan biyoçeşitliliğin yaklaşık yüzde 80'ini korumaktadır, ancak iklim değişikliğine ilişkin tüm karar mekanizmalarından neredeyse tamamen dışlanmış durumdadır. Yerli halkların kolektif bilgi birikimi, değerli içgörülerini, ata yurtlarını ve geçim kaynakları üzerindeki hakları tanınmalı ve tüm iklim politika ve eylemlerine dahil edilmelidir.

M2. Temel İlkeler Kartı:

1. Antroposentrizm Karşıtlığı

Antroposentrizm, insan merkezli bir dünya görüşünü temsil eder. Bu inanca göre insan türü, insan olmayan tüm türlere ve doğanın kendisine kıyasla üstün bir değere sahiptir. Antroposentrik çerçevede, insanların diğer türleri ve doğayı kendi arzu ve ihtiyaçları için istedikleri gibi kullanma hakkına sahip oldukları kabul edilir. Bunu yaparken, insan olmayan varlıklar için herhangi bir etik kaygı taşımazlar. İnsanmerkezciliğe karşı çıkmak önemli bir ilkedir çünkü insan eylemlerinin ekolojik krizlerin önde gelen nedenleri olduğuna dair açık kanıtlar vardır. Ekolojik yıkıma yol açan eylemlerin insanmerkezci dünya görüşlerinden kaynaklandığı açıktır.

2. Doğanın İçsel Değeri

Doğa, insanlar için faydasından bağımsız olarak içsel bir değere ve öneme sahiptir. İnsanlar için araçsal değeri ne olursa olsun, doğa kendi içinde bir değere sahiptir. Bu nedenle doğa sadece insanlar için değil, kendisi için de değerlidir ve korunmalıdır.

3. Ekolojik Bütünlük

Ekosistemler karmaşık ve birbirine bağlı sistemlerdir. Bir ekosistemin bütünlüğü, insanlar da dahil olmak üzere tüm türlerin refahı için hayati önem taşır. Bu nedenle, ekosistemlerin uzun vadeli dayanıklılığı biyolojik çeşitliliğin ve habitatların korunmasına bağlıdır.

4. Sorumluluk

İnsan eylemlerinin neden olduğu mevcut ekolojik kriz karşısında bireylerin, toplumların ve ulusların sorumluluk duygusu hissetmesi ve görev üstlenmesi beklenmektedir. Bu nedenle, insanlar dünya görüşlerini, seçimlerini ve eylemlerini yeniden değerlendirmeli ve kolektif bir sorumluluk duygusuyla hareket etmelidir.

M3. Kılavuz

Grup Üyelerinin İsimleri:

İlke:

Bu ilkeyi günlük hayata nasıl uyarlayabiliriz?

İlk adım ne olabilir?

Bu ilke küresel iklim krizine nasıl bir yanıt olabilir?

Kaynakça

United Nations Development Programme (UNDP) (2023). *The Climate Dictionary: Speak Climate Fluently*

https://climatepromise.undp.org/sites/default/files/research_report_document/the_climate_dictionary_0.pdf

